

NAŠ TEDNIK

GLASILO KRŠČANSKE LJUDSKE STRANKE

1. leto

V Celovcu, dne 7. decembra 1949

Številka 13

Mohorjeve

Kateri Slovenec jih ne pozna? Mohorjeve so tu, tako se je glasilo te dni po naših farah. 99 tič prihajajo med naš knjige naše največje in najstarejše kulturne ustanove, Družbe sv. Mohorja.

Tesna kulturna povezanost naših domov in vseh slovenskih pokrajin ter dolin je sad njenega dela.

Po obsegu in vsebini letošnjega knjižnega daru lahko ugotovimo, da je napravila Družba zopet močan korak naprej in da je segla s svojim delokrogom preko koroških dolin.

Koledar je tokrat pester in nas v svojem prvem delu pelja v večno mesto ob priliki svetega leta 1950. Tudi vse slike so v prvem delu koledarja posvečene Rimu.

Da sta med sotrudniki v koledarju zastopana Nantej Klemenajk in Foltej Hobjan, nas veseli, saj ju poznamo že iz „Družine in doma“.

Zelo zanimiv življenjepiš prinaša g. T. Holmar o slovenskem skladatelju Jakobu Petelinu. Temu se pridružuje še vrsta kratkih črtic in spisov, kar daje koledarju posebno pestrost.

Tokrat so se s svojimi prispevki močnejše postavili tudi Slovenci v Italiji in na Svobodnem tržaškem ozemlju, kar nam dokazuje, da je naš koledar osvojil tudi srca tamošnjih Slovencev.

Večernice. Prve Večernice po vojni je naša Družba posvetila vojnim žrtvam. Lanske Večernice so prinesle kratke odstavke iz našega leposlovja in tako družinam predstavile zopet nekaj naših starih pisateljev in pesnikov. Istočasno so bile lanske Večernice upeljane na šolah kot pomožna čitanka in tako pomagale vsaj tistim učiteljem, ki so dobre volje in hočejo mladini pokazati vsaj del slovenskega kulturnega ustvarjanja. Letos pa prinašajo Večernice izvirno koroško povest „Puntar Matjaž“. Naš mladi pisatelj Foltej Hobjan je obdelal na podlagi poročil koroškega zgodovinarja Jakoba Unresta kmečki punt iz leta 1478. Zemljepisno zajame povest skoraj vso južno koroško deželo. Povest sama pa je osredotočena okoli Smartna nad Dholico in leonsteinskih grofov. — Nazorno in živo nam pisatelj slika, kako so grofje zanemarjali svoje dolžnosti napram svojim podložnikom in svojo moč izrabljali v izžemanje le — teh. Socialno vprašanje nesvobodnega kmeta petnajstega stoletja se nam v povesti nazorno prikazuje. Temu tlačanstvu se pridružujejo vpadi Turkov v našo deželo in tako postaja položaj kmeta od leta do leta bolj nevzdržen. Požgani domovi, oropane hiše, tu nam prikazujejo s kako vnemo in žrtvijo je kmet zastavil svoje sile v obrambo domovine in svojih družin.

Vzemite Večernice in berite jih in dajte jih še drugim, iz zgodovine se moramo tudi mi učiti. Povest sama pa je v toliko za nas še posebne vsebinske vrednosti, ker so vsa zgodovinska dejstva povzeta po Unrestovih zapiskih.

Molitvenik pa je tokrat namenjen starejšim Mohorjanom, medtem ko je Družba že lani izdala molitvenik za otroke.

Celoten dar spada v vsako hišo in vsako društveno knjižnico.

Pozdravljamo delo Družbe in se veselimo njenega napredka. Uverjeni smo, da bo Družba ostala zvesta svoji tradiciji, ker je ravno po razpustu Mohorjeve v Celju postala zopet v vsem obsegu vodilna in dolžna.

Dolžnost nas vseh pa je in bo, da pri vsaki priliki zastavimo svoje delo za to Mohorjevo, ki nam in našem kulturnemu življenju že služi sto let.

Veseliti se bomo, če bo za stoletnico zopet Družba iz svoje lastne tiskarne v

Našim pravicam se ne bomo odrekli

V zadnjem času se ni več Bog ve koliko pisalo in govorilo o zahtevah in pravicah koroških Slovencev. Marsikdo si je morda mislil, da je vse že zaspalo in vemo tudi, da so nekatere prenapete nemške struje poudarjale, da je koroško vprašanje že rešeno. Zanimivo je, da se na prvi seji deželnega zbora koroškega vprašanja sploh niso dotaknili. Pričakovali bi vsaj, da bi se reklo, da se bo deželna vlada resno potrudila udeležiti točke, ki jih predvideva sklep zunanjih ministrov v avstrijski mirovni pogodbi glede manjšinskih pravic na Koroškem, četudi še vsebina sklepa do danes javnosti ni znana. Deželna vlada

mora vendar s tem računati in gotovo upa, kakor tudi mi, da bo mirovna pogodba kmalu podpisana. Če je pa enkrat podpisana, bo pa njene točke treba tudi uresničiti in izpeljati. Koroški Slovenci smo za dobro sožitje obeh narodov na Koroškem, a poudarjamo tudi danes, da so zahteve koroških Slovencev neizpolnjene in pereče.

V zadnji številki našega lista smo poročali, da so ukiniteli na Tržaškem 22 razredov slovenskih osnovnih šol. Tržaški Slovenci so se močno uprli tej odredbi. Vendar poskus, ukiniti deloma slovensko šolstvo na tržaškem ozemlju, ni uspel. Vsi slovenski časopisi so pod-

pri zahteve ljudstva po upravičenosti slovenskih šol. Tako se je Tržačanom posrečilo doseči, da bodo vsi učitelji, ki so bili odpuščeni v zvezi z ukinjenjem omenjenih razredov, zopet sprejeti v službo. „Katoliški glas“, ki izhaja v Gorici, je k temu vprašanju zavzel odločno stališče v članku: „Slovensko šolo bomo čuvali kot puncico svojega očesa“, kjer nakazuje, da ima ukinitve 22 razredov na slovenskih šolah političen namen. „Italijanska ofenziva proti slovenskim šolam je slavila svoj prvi uspeh že 23. junija, ko je stopil na čelo Vzgojnega urada g. prof. Andri. Če bi italijanski krogi odkritosrčno želeli uspeha slovenskim šolam v Trstu, bi morali takrat protestirati, da se je zaupala skrb naših šol osebi, ki so ji potrebe našega naroda tuje. Pristojna oblast naj izda zakone, po katerih bo slovenska šola popolnoma enakopravna italijanski. Uprava slovenskih šol mora biti v čisto slovenskih rokah... Finančna sredstva morajo biti sorazmerna onim za ital. šole z ozirom na število učnih moči ter morajo biti pod slovensko upravo. Zdaj pri kontroli teh sredstev ni niti enega Slovenca... Dogodki prihodnjih dni bodo pokazali, da se ne bomo ustrašili nikakega sredstva v borbi za svoje pravice.“

Borbo tržaških Slovencev za slovensko šolo mi koroški Slovenci prav dobro razumemo in z njimi sočutimo. Zahteve po slovenskih šolah tudi na Koroškem še niso izpolnjene. Saj mi še ene slovenske šole nimamo, kaj šele gimnazije ali učiteljsišča. To je vprašanje šolstva; kje so še vsa druga, nerešena narodna vprašanja, ki čakajo na rešitev. Slovenci nikakor nočemo sejati sovraštva med ljudstvo. A še enkrat poudarimo, da se tem našim zahtevam nikoli ne bomo mogli odpovedati. Pri zadnjih volitvah smo Avstriji prinesli dokaz, da smo dobre volje ji pri ozdravljenju njenega gospodarstva pomagati. Naj nam še ona da, česar nam je dolžna dati.

KAJ JE KRIVO VELIKE NESREČE?

Te dni je župan občine St. Johann-Georgenstadt, v Vzhodni Nemčiji, kjer se je pred tednom dogodila velika nesreča v uran-rudokopu pribežal v Zahodno Nemčijo. Dopisniki najrazličnejših časopisov že težko čakajo, kakšne potankosti bodo zvedeli.

Doslej je znano, da je število smrtnih žrtev presežilo vsa dosedanja števila največjih nesreč v zgodovini. Okoli 2.500 ljudi je zgubilo življenje. V neki jami je namreč izbruhnil požar. Rudarjem, ki so tedaj kopali v drugih rovih, je zaprl pot, da niso mogli na prosto. Le malo možem se je posrečilo rešiti se.

V vzhodnem delu Evrope hočejo to grozno nesrečo zakriti. Saj so umrli za voljo atomskih bomb, ki naj bi jih šele izdelali. Tekmovanje za posest najgroznejšega orožja je krivo te nesreče. — Uran je namreč surovina, ki je za proizvodnjo atomske sile najbolj potrebna. Jame, kjer so uran kopali, so bile silno slabo zavarovane in izkopenje v največji naglici. Več je nekaterim oblastem za grozovito orožje, kot pa za življenje tisočev ljudi.

Od danes naprej se nahajajo prostori „Krščanske ljudske stranke“, kakor tudi uprava in uredništvo „Našega tednika“ v Celovcu, Viktringer Ring 26.

Kam se bo obrnila Jugoslavija?

V zadnjem času je Tito tekom enega tedna dvakrat sprejel nekega ameriškega trgovinskega odposlanca. Tudi drugače je opaziti več obiskov zapada v Beogradu. Ta precejšnja naklonjenost, oz. potreba, po zboljšanju vezi z zahodom da misliti. Jugoslavija petletnega načrta ne bo mogla uresničiti. Tudi vsi poskusi pospešiti trgovino z zahodom so se posrečili le delno, kajti Jugoslavija nima potrebnih proizvodov za izvoz, ki bi uvoze iz zapada izravnali. Jugoslavija je skoro od vseh strani obdana

z državami, ki so v službi Rusije ter članice kominforma. Ta masivni obroč bo maršal Tito moral predreti, če bo hotel kljubovati nevarnosti z vzhoda. Verjetno se bo moral čisto na novo usmeriti in navezati diplomatske stike z zapadnimi velesilami. To je pričakovati v bližnji bodočnosti. V časopisju na to ljudstvo že pripravljajo s članki, ki ostro napadajo Moskvo. Hvalnice, ki so jih prej peli Leninu in Stalinu so že precej utihnile.

Mladina hoče spodobnosti

Od sobote pred prvo adventno nedeljo dve uri dnevno po mestu Solnograd (Salzburg) vozi avto z zvočnikom, ki razglaša: „Tu govori mladina - mladina v boju proti poplavi umazanosti, v boju za spodobnost. Mesečno se v Solnogradu razproda 20.000 zvezkov kiča (šunda). Dolgo smo čakali in prosili. Nihče nas ni slišal. Zdaj glasno kličemo: mladina hoče spodobnosti.“

Nosilci letakov so romali po mestnih ulicah. Bilo je 15 oddelkov, vsak je štel 8—10 mož. Bili so iz vrst katoliške mladine, pa tudi iz evangelske strani. Različni letaki so v kratkih, jedrnatih stavkih in sliki prikazovali nevarnosti, ki pretijo posameznikom in skupnosti

— državi, če se ta poplava umazanije ne ustavi.

Že ponovno je mladina dokazala, da noče umazanih filmov in umazanega branja.

Pri neki kino predstavi so začeli vpiti in žvižgati. S filmom so morali prenehati, policija je morala delati red. Še nekaj primerov bi lahko navedli, ko je mladina jasno in odločno pokazala, da grdega noče.

Pri deželni vladi in na policiji pa zastoj iščejo tozadevnih zakonov. Ali res za moralne prekrške in pohujšanje ni zakonov? Upamo, da bodo tudi „stari“ razumeli, kaj je za mladino dobro in kaj ne, ter to resno zadevo pravilno rešili.

Nemčija in mirovna pogodba

Pravniki zahodnih velesil so dobili nalogo narediti osnutek za nemško mirovno pogodbo. Ko bo načrt izdelan, naj bi ga predložili zunanjim ministrom. V slučaju, da bi Rusija sklenila delno mirovno pogodbo z Vzhodno Nemčijo, bi tudi zahodne sile imele že nekaj pripravljenega.

Glede nemške vojske pa je bilo sklenjeno, da Nemčija ne bo oborožena. Nekateri krogi namreč trdijo, da so Ame-

rikanci pripravljene Nemčijo na novo oborožiti, da bi postala obrambno območje proti slučajnemu ruskemu vdoru. Ustanovljene bodo nemške prostovoljne čete. S to rešitvijo se strinjajo tudi francoski generali, ki se še zdaj bojijo nemške vojske.

Iz Vzhodne Nemčije prihajajo vznemirljive poročila, da s 1. aprilom 1950. hočejo uvesti obvezno vojaško službo. Doslej tvori vojaške oddelke, ki so zelo rdeči, ljudska policija. Ta je pod močnim ruskim vplivom. Kakor v drugih državah, ki so pod ruskim vplivom, opazamo napredovanje in izpopolnjevanje vojaških oddelkov, je tudi v Vzhodni Nemčiji to zaznati. Zahodna Nemčija in celo druge zahodne države morejo v močno oboroženi Vzhodni Nemčiji videti nevarnost. V tem slučaju bi Zahodna Nemčija v okviru atlantskega pakta morala verjetno vpeljati splošno vojaško obveznost.

Celovcu razposlala svoj knjižni dar ter nam za to priliko ponazorila vse delo Družbe tekom enega stoletja. Vemo, da se bodo takega družbinega razvoja veselili tudi drugi, ki so v duhu z nami, čeprav tega povedati ne morejo..

Kakor lani tako tudi letos družine z veseljem segajo po Mohorjevih knjigah. Poverjeniki sami pa vršijo kulturno in prosvetno delo v pravem pomenu besede.

Pri nas na Koroškem

PODDOB PRI MOKRIJAH

(Vesela „hojset“)

V nedeljo 20. XI., to je zadnja nedeljo v cerkvenem letu, je obhajal Prunčev Juri v Poddobu izvanredno veselo „hojset“. Pred oltar je stopil s svojo nevesto Roziko živovo v Narah. Nevesta je bila znana daleč naokoli kot pridno in pošteno dekle škocjanske fare. Sedaj pa bo gotovo tudi zgledna in pridna gosposinja Prunčeve domačije. — Bilo je lepo toplo vreme, sonce je sijalo kot spomladi. Zato je prišlo mnogo ljudi od blizu in daleč, da se poveselijo z mladim parom na njih velik življenski dan. Na ženitnino je prišlo polno število svatov, ker svak se je zbal, da ga ne bi dejali v „ptovjak“, kjer ne bi bilo ne jesti, ne piti. To je že prej obljubil lepo okrašen vadovc Tevžej — nevestin brat. Na ženitnini ni zmanjkalo vina, tudi jesti je bilo zadosti. Škocjanski moški pevski zbor je s svojo lepo pesmijo delal kratek čas, tako da je noč kar hitro minila. Vse je bilo veselo in zadovoljno. Samo nekaterim odličnim možem nekaj ni prijalo, to, da je menda prišlo na ženitnino preveč ženskega sveta. Rajši bi imeli okoli sebe same moške — sosedo-gospodarje. To pa je na žalost izvedel ženski svet le prepozno. Ako bi žene njih želje prej vedele, ne bile bi užaljene — z veseljem bi pustile na ženitnino iti svoje moške — „glave“. Ta „hojset“ je kaj hitro minila, čeprav je bilo preveč „bab“. — Zjutraj ko se je začelo svitati, se je zgodilo čisto nekaj novega. Mogoče bo ta nova moda, vseč tudi drugim. Vsem, ki se mislijo ženiti, to priporočam!

Pridrdral je voziček — vprežen voliček, bil je ves okrašen, res lep, po taktu mu švigal rep. Spredej ga je vodil Mihej — ki takrat ni bil slep.

Zadaj na voz' pa je sedel lep mož, ki je izgledal, kot bi bil iz samih rož.

Tam pred gostilno se je ustavil, kjer bilo je še nekaj gostov. Lepi mož je stopil z voza in vprašal mladi par, če hočeta, da jih zapelje z volom na njih dom — zastoj, ne za denar. Samo malo žganja mora biti, da bo še celi dan kaj piti. — Tako so sedli, bil je ravno poln voz.

Voznik je dal povelje; voliček je zamahal z repom, voziček je zadrdral. Juhej „hojset vesela je minula! Spotoma si je mislil voliček: težko breme naj bi vozil, ki si ga je naložil mladi par, ko je stopil pred oltar. Pa kaj, zapeljem breme to do doma, potem pa nosita ga sama!

Mi vsi pa želimo mlademu paru, da bi to breme ne bilo pretežko, da bi bilo le v časno in večno srečo. Zdej pa že pridno hodimo k svitnam.

KAZAZE

Naj se še mi enkrat oglasimo v „Našem tedniku“. Po malem je vedno kaj novega. Ob kolodvoru v Metlovem rastejo male delavske hišice kakor gobe po dežju. Kmahu bo to največja naselbina. S porokami smo letos dosegli višek. Devet jih je bilo v tem letu. Ljudje pravijo, da pomeni to vojsko. Pa morda ne bo tako hudo. „Kleine Zeitung“ je prinesla, da sta brata Grollitsch iz Humč okradla v Radentheinu motorno kolo s prikolico v vrednosti S 7600. V upravičilo moramo povedati, da Grollitschi niso domačini in tudi ne marnvajo po naše. Toliko, da nas ne boste imeli za tako slabe.

SVEČE

Miklavž nas je obiskal

V Svečah je kar dvakrat hodil Miklavž. V nedeljo popoldan ga je sprejela mladina pri Adamu. Najprej so se poglabil poslušalci in igralci v adventno skrivnost. Vsi navzoči so zapeli pesem: „Vi oblaki ga rosite“. Domači g. župnik je razložil pomen miklavževanja in povedal svetnikov življenjepisa. Dekleta so lepo zapela Miklavževo pesem. Mali pa

so že nestrpnost pričakovali radodarnega Miklavža, ki je res kmalu prišel v spremstvu angelcov in tudi ta „črni“. Fantki in deklice so se trdno oklepali mam in atijev. Prijazni „svetnik“ pa je vsem prinesel lepe zavitke. Kako lepo je bilo videti, ko so mame prišle z malčki na rokah pred Miklavža. Naj bi ta, ko miklavževanje ne izumrlo. Saj se pri tem vzgaja k dobrosrčnosti, Miklavž tudi pridne pohvali in napake graja. Lepo je od sveških gospodinj, ki so pomagale z različnimi darovi Miklavžu razveseliti vse otroke. Saj je še mala Neži dobila tak velik škrnicel, da ga je komaj držala.

V ponedeljek zvečer pa je s spodnjega konca vasi prišel z velikim spremstvom in se je ustavljal v mnogih hišah ter delil darove in dobre nauke. Ta „hudih je bilo 9, ker jih na pare nikdar ne sme biti.“ Bili so taki, da nas je še zdaj strah, če se spomnimo nanje. Danes, ko to berete, so „miklavži“ že spet v Breklah in delajo načrte, kako bi ljudi najbolj zapeljali.

BOROVLEJE

Zopet nesreča otroka

Osemletna Gabrijela Travnik iz Borovlj je bila prepeljana v bolnišnico zaradi poškodbe na očesu. Strel iz strašnega samokresa je zadel naravnost v desno oko. Nesreča je nastala pri igri.

Miklavžev večer v Celovcu

Po desetih letih je Mohorjeva povabila slovenske družine na Miklavževanje. Kakor v mravljišču je izgledalo zadnje dni. Priprava prostorov, kateri so bili pred par tedni še po vojaščini zasedeni, dekoracija, sprejemanje Miklavževih daril. Tu in tam si videl v globoke misli zatopljenega Jankota ali Alojzija ali Dolfeja, ki je tuhtal, kako bi v verzih zajel to in drugo postavbo in tako Miklavžu olajšal njegovo delo.

Ze ob pol šestih zvečer so jele prihajati prve družine s svojimi otroki. Hitro sta se napolnili dve veliki sobi, prva vsa v belem krasu, druga v modrem. Drug ob drugem so stali in napolnili oba prostora do zadnjega. Težko smo čakali Miklavževoga prihoda. Tokrat je res kar padel iz neba ali bolje rečeno pripeljal je bil sebe in svojo angelsko družino z avtobusom, kamenski dohtar pa je bil vsej družini kašipot.

Naenkrat se odpró vrata v tretjo sobo, ki je bila za Miklavža vsa v rdečini. Nad Miklavževim prestolom pa je družino celovskih Mohorjanov opazoval ustanovitelj Družbe Anton Martin Slomšek.

Angelčki in hudički so priplesali prvi in pričelo se je tretje dejanje Miklavževih operete. Miklavž sam pa je v kratkem jedratem nagovoru nagovoril vso celovško družino in posebno pa mladino, na kar se je pričelo obdarovanje. Na žalost je imela radi pomanjkanja prostora dostop do Miklavža samo mladina. Ko so angelčki odgrnili mize z darovi, so se svetile oči fantov in punčk, ki so bili vsi v veselem in nestrpnem pričakovanju. Nad sto paketov je bilo treba razdeliti in vsakemu kaj povedati, nekateri so želi pohvalo, drugi pa so čuli tudi trde opomine.

Veselo razpoloženje se je stopnjevalo in ob odhodu Miklavža so angelčki še v vsaki sobi zapeli po eno pesem. Obdarovanju je sledil pester večer s petjem in muziko, seve smo tudi gasili žejo in krotili lakoto v tako domači družbi kakor je že leta ni bilo. V razgovorih si zopet in zopet čul, dajte nam vendar večkrat prilike, da se najdemo in pogovorimo. Kadar boste zopet kaj napravili, ne pozabite na nas. Da smo si po letih zopet toplo stisnili roke s starimi znanci, to pa se razume. Kako bi mogel pri taki priliki manjkati starosta Mohorjanov Frone

nju z omenjenim orožjem. Mladoleten fant pač ni mislil, da bo njegova igra imela tako hude posledice. Nov opomin za starše in otroke.

NEZGODE

Smrtno se je ponesrečil v jami za pesek v Smartinu pri Beljaku učenec zvezne stavbne šole v Beljaku, Ewald Müller iz Malošč. Bil je najboljši učenec na šoli in edini preostali sin težko preizkušene družine, ki je starejšega sina zgubila v vojni. Pogreb tako žalostno preminulega sina je bil pred večerajšnjim dopoldne. Hudo prizadetim staršem izrekamo naše iskreno sožalje.

ST. LENART PRI ŽELEZNI KAPLI

Letos smo obhajali nedeljo sv. Lenarta v snegu. Vseeno se je zbralo lepo število romarjev v naši cerkvi k božji službi. Cerkev je v višini 1330 m nad morjem, torej daleč naokrog najvišja cerkev. Verige na zidu spominjajo na čase, ko je bila ta cerkev zavetišče ubežnikom. Pa tudi danes radi prihajajo krepki fantje, da se priporočijo sv. Lenartu in se tukaj zahvaljujejo za božje varstvo. V samotni živimo, zato se tembolj razveselimo, če dobimo „Naš tednik“, ki nam prinaša poleg zanimivosti iz širnega sveta domače novice.

ŽELEZNA KAPLA

Po dolgem bolehanju je umrl obče spoštovani Franc Piskernik, p. d. Kunde na Bašniku. Pokojni je veliko potoval po svetu, bival dalj časa v Ameriki. Rad je pripovedoval o svojih zanimivih doživljajih. — Hirtlnova družina v Lepenu žaluje za svojim zadnjim otrokom, ki je nenadoma umrl. Ob obilni udeležbi je bil pokopan Hanzel Pišovnik, ki je v petnajstem letu nenadoma odšel v večnost. Bil je dober in marljiv, žalujočim naše sožalje!

ali pa bradati patriarh Niko in drugi znanci, vsi so bili in vsi bodo zopet prišli.

Polni zadovoljnosti smo se razšli s trdnim sklepom, da se za Silvestrovo zopet najdemo v vsej domačnosti.

Sv. Miklavžu in njegovim kamenskim angelčkom izrekamo pristrčno zahvalo za ves njihov trud s prošnjo, da nas tudi drugo leto ne pozabijo.

PISMO IZ DEZELE:

Kdaj bodo padle cene?

Sedaj bi res že lahko padle cene! Ali je pa človek samo zato tu, da ga izkoriščajo? Obljubljajo nam že dolgo, da bodo zvišane plače delavcem, uradnikom, vsem slojem ljudstva skoraj. V časopisih smo brali, da bodo meseca decembra že baje plačali uradnikom 25% od njihove plače ali pa vsaj 200 šilingov, 20 S za poročence in še 20 S za vsakega otroka. To je vse prav in lepo, a kaj pomaga, ko so pa še vedno iste cene in tudi ni izgleda, da bi padle. Za 200 S si danes še čevlje težko kupiš. Zanimivo je, da zahtevajo za čevlje skoraj do 40 S več, kot pa pred nekaj dnevi. Tudi obleka je zelo draga. Edino ceno pri radijskih aparatih je ostala neizpremenjena. Če cene ne bodo padle, potem že danes lahko rečemo, da pomeni doklada 200 šilingov le malo kapljico v širno morje. Poleg tega je pa treba še tukaj poudariti, da je med ljudstvom sloj, kateremu še nihče ni dal kakšnih doklad in to je naš pridni kmet, ki dela od jutra do večera. Tudi mi smo mnenja, da veleposestnik, ki dobro gospodari, ne rabi kakšnih podpor. A takšnih veleposestnikov pri nas med Slovenci ni. Cene so za vse kmete ravno tako rastle kot za uradnike. Kje naj dobi kmet na Žilji, v Rožu ali pa Podjuni toliko denarja, da bo lahko kupil vsakemu članu na leto par čevljev? O obleki še sploh govoriti ne smemo. Ta denar, ki ga dobi kmet za mleko, jajca in druge pridelke, zadošča ravno za davke. Žalibog je danes tako. Sicer pravijo, da ima kmet vsega dosti, a ni tako. — Predobro vemo, da je ponavadi zjutraj žganke in tudi zvečer žganke. Kar je pa malo kaj

boljšega, je pa tu in tam treba prodati, kajti kako hoče priti drugače do denarja?

Sedaj je božič pred durmi. V koliko družinah bo zelo skromen, ker pač manjka denarja, da bi si kupili najpotrebnejših stvari. Zaradi tega velja še vedno naš klic po znižanju cen. Naj država ostro nadzoruje veletrgovce po mestih, da ne bodo za razno blago zahtevali cene, ki so previsoke. Vsem tistim pa, ki še vedno hočejo izkoriščati malega delavca, uradnika, kmeta in sploh ljudstvo, naj pa se vzame obrtni list in pravica prodaje. Ljudstvo se je že dosti izkoriščalo, naj bo tega enkrat konec. Dol s cenami, pravico ljudstvu!

Razgled po svetu

TITOV BOJ PROTI RUSKIM BEGUNCEM

V Sarajevu se je pretekli teden vršila obravnava proti desetim sovjetsko-ruskim beguncem, med katerimi je bil tudi ruski ortodokсни duhovnik Aleksej Krisko. Čeprav se je obtoženec kazal zelo neprizadetega, je vendar izjavil, da se čuti krivega in da je sovjetskemu poslanstvu v Beogradu poročal ter dajal skrivna poročila. Tito hoče ruske begunce odstraniti, ker se boji, da so v vojniski sovjetski službi. Tudi ta proces mu služi za nekako oporo v boju proti nakanam Rusije.

PIECK JE GOVORIL POLJAKOM

Znano je, da so iz Francije izgnali nekaj Poljakov. Ti so na svojem potovanju v Varšavo morali skozi Berlin. Njim na čast so priredili predstavniki Vzhodne Nemčije slavnosten sprejem. Sam Wilhelm Pieck je bil slavnostni govornik pri banketu. Vsebinsko govora je javnost zvedela precej pozno. Predsednik Vzhodne Nemčije je z ostrimi besedami napadel francosko vlado, zlasti zunanjega ministra Mocha. Izrazil se je, da vse prebivalstvo Nemčije čuti z izgnanimi Poljaki. Ob tej priliki je poudaril še, da so samo nekateri plačanci zahodnih držav, ki trdijo, da sedanja meja med Poljsko in Nemčijo ni upravičena.

Berlinsko prebivalstvo k temu molči, v Varšavi pa so tega bolj veseli.

VOLITVE V GRČIJI

Volitve v Grčiji se bodo vršile med 3. in 17. aprilom l. 1950. Trije voditelji grških strank: Tsaldaris, Venizelos in Kanelopoulos so bili zaposleni s predpravo za spomladanske volitve.

TUDI MADŽARSKA SE PRAVLJA

V celi Madžarski se v zadnjem času vršijo vpoklici v delavno službo in k vojaščini. Obnavljajo stara letališča in gradijo nova. Posebno važnost polagajo na letališča Szegeedin in Stuhlweisenburg. Tam se zbirajo inozemski letalci-lovci. Na letališču v Fünfkirchnu se nahaja taborišče kominforma, ki naj služi temeljitemu letalskemu izvežbanju. Strokovne vojaške čete vseh ljudskih demokracij se tu zbirajo. Tik ob jugoslovanski meji pa se nahaja drugo tako taborišče Baja. Mrzlično pripravljane je opaziti tudi na pobočjih pogorja Matura, kjer menda gradijo izstrelišča za V-orožje. Delavci tam so od zunanjega sveta čisto ločeni.

TRAKULJA V OČESU

Neka deklica je prišla pred kratkim na očesni oddelek dunajske bolnice. Večina zdravnikov je namreč napisala listek za očala. Vodja klinike očesnega oddelka, prof. Pihlot pa je odkril pri preiskavi, da je v očesu trakulja (Bandwurm) v začetnem stanju. Tak slučaj so zaznamovali pred 25 leti. Deklico so operirali, oko so morali zadaj rezati, da so mogli odstraniti tega nevarnega zajedalca. Operacija je dobro uspela.

TRIJE KRALJI — SPET DRŽAVNI PRAZNIK

Priljubljeni cerkveni zapovedani praznik Svetih treh kraljev je tudi avstrijska vlada po posredovanju svete stolice priznala in razglasila kot od države priznan zapovedani praznik.

Atomska bomba na Radišah

Na praznik Kristusa Kralja, to je dne 30. oktobra sta padli pri nas na Radišah čisto nepričakovano dve atomske bombi, katere pa sicer niso napravile nobene škode, pač pa dale našim faranom mnogo govoričenja in tajnega šepetanja. Druga od teh dveh je takoj eksplodirala, prva pa je bila takozvana temperirana bomba in je eksplodirala šele čez nekaj časa.

Da pa ne boste bralci „Našega tednika“ preveč v strahu, vam kar povemo, da so bile te bombe naši ženini in neveste in napadalec naš č. g. župnik, ki so jih vrgli po pridigi kar izpred oltarja. Vse to pa je prišlo tako nepričakovano, da je učinkovalo med našim ljudstvom res kot atomske bombe in za to jih tudi tako imenujemo.

Naš Joži Thaler, p. d. Tonč, se je dal poročiti kar v Celovcu. O tej poroki smo že poročali. Obžalujemo samo, da nismo mogli biti deležni poročne slovesnosti.

V nedeljo 30. X. ko sta stopila Joži in Fini Wrulich v Celovcu pred poročni oltar, pa je pri drugi maši padla druga bomba in to je bil oklic Tomija Ogris-a, p. d. Kopajnika, v Tuceh in njegove mladoletne neveste Nanije Mak, p. d. Raspotnikove, ki je po rodu Selanka. Gotovo mu je bilo hudo pri srcu, da bi morala mlada Nani delati v strmih zgornjih Rutah in za to jo je pridobil za lepe ravne Tuce v lepo Kopajnikovo hišo, katero je letos celo nazidal in jo pokril z opeko.

Posestvo je podedoval po svojem rajnem očetu, kateri je bil izvrsten gospodar, vzgleden in veren oče, vnet rodoljub in zelo priljubljen sosed in faran, katerega je spoštovala celo nasprotna stran.

Pa tudi v njegovi številni družini je vladal vedno takšen družinski mir in medsebojna ljubezen, kot le malo v kateri hiši. Bila pa je Kopajnikova hiša tudi zelo gostoljubna in radodarna in vsak je tja zelo rad zahajal, ker je bila tudi polna poštenega veselja in vsak je bil zelo prijazen sprejet. Želimo in upamo, da nam bosta mladi Tomi in njegova mlada žena ohranila Kopajnikov dom takšen tudi še znanprej.

Ne smemo pa na tem mestu pozabiti, da je naš Tomi tudi tajnik našega slov. prosvetnega društva in ga prav prijazen prosimo, da bi tozadevno tudi še v bodoče sodeloval, kolikor bo pač v njegovih močeh. Pa tudi Nani se je že pokazala na našem odru in svojo vlogo kot novinka zelo dobro odigrala. Obea skupaj prav iskrena zahvala!

V ponedeljek 14. novembra sta stopila pred poročni oltar, da si obljubita zvestobo do groba. Domači g. župnik so jima toplo priporočali pokorščino do

Boga, dnevno skupno molitev in neurtudljivo delo v božjem duhu. Navzoči so bili številni gosti, povabljeni iz domače kakor tudi iz nevestine rojstne fare — iz Sel. Ob poročnem oltarju so jima domači pevci zapeli zelo lepo in česu primerno pesem, s katero so jima v melodiji voščili vse najboljše v njunem novem stanu.

Zbor:

Tiho mirni čas večerni
vabi prijatelje nas
vzemi vnete, razodete
srčne želje ti na glas.

Solo:

Sreča mila tebi vila
krasne vence zmir' da bi.
Mir iz raja naj napaja
srce v blagih prsih ti.

Zbor:

Mnoga leta milost sveta
naj ti še doživet da
in počasi, da v krasni
raj nebeški te pelja.

Na to pa je bila ženitnina v naši prijazni Mežnarjevi gostilni pri cerkvi, ki je trajala do ranega jutra. Ženin in nevesta sta dobro poskrbela, da je bilo jedače in pijače v izobilju. Ker pa človek ne živi samo od jedi in pijače in si želi še drugega veselja, je bilo tudi za to poskrbljeno. Pevci so neprenehoma prepevali nam že znane, toda še vedno nove pesmi. Eno nadstropje više in sicer ravno nad jedilnico, pa se je vrtela mladina pri veseli godbi, katero so po želji ženina in neveste oskrbeli godci domačini.

V Škocijanu bodo dobili novo podružnico

V nedeljo, dne 13. novembra, je praznovala škocjanska fara 100 letnico povečanja farne cerkve, posvečene po škofu Slomšku. Ta, za našo faro pomemben dan, smo v cerkvi, kakor tudi izven cerkve dostojno praznovali. V lepo okinčani in na novo slikani cerkvi je pel organistovski pevski zbor slovensko Tomčevo mašo in pri slovesni božji službi ob 10h latinsko mašo, pod vodstvom izkušenih pevovodij preč. g. T. Holmerja in g. prof. Miheliča. Slavnostni pridigar g. dr. Cigan iz Kamna je v lepih besedah orisal pomen dneva in pomen naše farne cerkve za faro. Takoj po končani slavnosti, pri kateri se je zbralo 8 preč. gospodov iz sosednjih far smo šli takoj v veliko šolsko dvorano, kjer je bila nato Slomškova proslava in pevška akademija. Skoraj smo napolnili veliko dvorano in z veseljem in presene-

Pa kakor je že v splošnem navada, so se tudi tokrat pojavili tatovi in kradli, kar so le mogli. Najprej so vzeli nevesto in kar hitro na vrh pa rjušnico. Ženin, kakor tudi starešina sta imela dosti opraviti, da sta ju dobila zopet nazaj. Mi smo sicer mislili, da so samo naši fantje tako muhasti, tokrat pa smo videli, da tudi Selanom nič ne manjka.

Ob koncu pa hočemo povedati še to, da so tudi naši domači godci vsi trije jubilanti. Rutarjev stari oče nas razveseljuje s svojim klarinetom že 50 let in ni gostilne v naši okolici, kjer ne bi enkrat ali celo večkrat igral. V svetovni vojni je bil 4 leta v ruskem ujetništvu in sicer nekaj časa v Murmansku, pozneje pa v Rudnikih v Turkestanu. Ko njegova žena ni več mislila, da bo še enkrat videla svojega moža, je v njeno veselje prišel leta 1920 domov. Nezrušljivo je njegovo zdravje, tako da hodi še sedaj s svojim sinom Janezom, ki je kar dvakrat srebrni jubilar in sicer kot godec in cerkveni pevec. Največkrat ga vidimo odhajati in prihajati s svojo pozavno, s katero pri godbi „maši luknje.“ Nad 25 let pa gode tudi že naš mirni in prevdarni Folti in le redko kateri je tako vnet v svoji stroki kot on. Vsi trije so občudovanja vredni, ker so tako vneti v svojem poklicu.

Samo eno skrb imajo ki tare njih srca in to je skrb za naraščaj v njih poklicu.

Imamo še eno poroko, katero pa bomo priobčili prihodnjik, ker boste sicer mislili, da je „Naš tednik“ samo za radiška ženitovanja. Našim mladim možem in ženam pa prav iz srca častitamo in jim želimo obilo sreče in božjega blagoslova za njih bodoče življenje!

čanjem poslušali tam petje škocjanskih, globaških in šmihelskih otrok, ki so nam peli lepe Slomškove in narodne pesmi. Kar nismo se mogli načuditi, da so se v tem kratkem času svoje pesmi tako dobro naučili. Mil. g. prošt Bénétek iz Tinj so nam v slavnostnem govoru orisali osebnost škofa Slomska kot velikega škofa, pesnika in ljudskega vzgojitelja. Zaključil je slavnost organistovski pevski zbor, ki je ponovil pesmi in dele Tomčeve maše, ki so jo peli zjutraj pri božji službi. Kar cel dan bi bili poslušali in celo pozabili na jed, kljub temu da je ura bila že pol 1h. Vsi smo odhajali domov s najlepšimi vtisi in stoletnica naše cerkve nam bo ostala v najlepšem spominu.

To jesen smo na znotraj popravili našo staro podružnico št. Jur. Pri tej priliki so se v presbiteriju odkrile stare fre-

sko slike, ki predstavljajo dvanajstere apostole. Te freske je odkril g. slikar Jerina, ki je napravil izven cerkve novi fresko, predstavljajoč sv. Trojico. Prav lepa in domača je zdaj ta naša podružnica, in ko pride sv. Jur in topla vigred, bomo mi letoviščarji radi obiskovali ta kraj visoko nad Klopinskim jezerom.

Še drugo znamenitost vam imamo poročati iz naše fare. 16. oktobra smo imeli postavitev in blagoslovitev vogelnega kamna za novo podružnico sv. Lovrenca. Od tega časa je stavba že tako zrastle, da pride, kakor upamo v prihodnjem tednu že pod streho. Tako bo dobila v najkrajšem času naša fara podružnico sv. Lovrenca zopet nazaj, ker je pred 86 leti staro odnesla deroga Drava. Že zdaj vabimo vse vas k blagoslovitvi nove cerkve, ki se bo verjetno vršila v prihodnjem poletju. Darove za novo cerkev hvaležno sprejema župni urad škocijan.

Kda dabi svinje za zakol?

Pri deželni vladi v Celovcu se je vršila seja glede preskrbe Koroške z mlekom in mesom. Odbor za preskrbo je izdal sledeče določbe:

1. Vsak izvoz živine iz mej Koroške za klanje ali kako drugo uporabo, se takoj ukine.

2. Orožništvo bo strogo nadzorovalo vse železniške postaje in druga prevozna sredstva. Vso živino, ki bi jo brez živinskih listov hoteli prepeljati v kako drugo zvezno deželo, bodo dodeli klavnice Celovca in Beljaka.

3. Če bo treba, se bo dobilo zmrznjeno meso iz inozemstva.

4. Oblast za nadzorovanje cen bo cen živine in mesa strogo nadzorovala.

Imenovani odbor je mnenja, da bo na ta način prišlo na domači trg več živine in bodo nastale razmere, kot so bile v mirnih časih. Tudi preskrbo mleka na Koroškem za osebe nad 18 in 60 leti je slabo. Da bi se zvišala oddaja mleka, bodo pristojne oblasti nadzorovale prodajo surovega masla. Nekaj mleka bo Koroška dobila s Štajerskega.

Končno so sklenili, da bodo posestnikom, ki so zaradi ohromelosti svinj prišli ob svoje živali, preskrbeli drugih prašičev za zakol, če je uradno ugotovljena potreba.

NOVO SREDSTVO PROTI MIŠIM

Na svetu je pa res vse mogoče. To pot so v Amsterdamu vzeli na plošče mijavkanje in godrnjanje mačk. V velikih skladiščih žita bodo odslej namesto mačk preganjale miši in podgane gramofonske plošče. Zaradi neprestanega mijavkanja bodo miši živčno onemogle (od neprestanega strahu) same zapustile velike „žitnice“. Toda, kaj, če miške „pogruntajo, da te mačke nimajo niti krempljev, niti gobčka?

Lea Fatur:

Matjažek

(Nadaljevanje)

„In vendar poje raja o sultanovih bojih s Skenderbegom: Lito prodje i zi. ma dodje, ne mogosmo osvojiti Kroje, ni na silu, niti na privaru, sve izgine silna naša vojska. — In o sramoti pred Beogradom, kjer je izgubil Mohamed 25.000 mož: Razbi Janko Sibirjanin janičare in potira careve delije, Memed paši odsiče glavu in njegovom sinu Ibrahimu...“

„Vem. Tudi v vojašnici smo jih peli. Malo privoščimo sultanu — sicer bi bil še bolj mogočen.“

„In deklica Marula, ki je pregnala Turke izpred Lemna? In vitezi na Malti in na Rodosu? In Smederevo?“

„Bo še vse naše,“ se ponese Mahmud. „Če je izpodletelo gospodarju prvič — doseže drugič; z napadi se oslabi krščanski svet. Pravijo, kako je pretreslo Evropo, ko smo dobili Carigrad. Ali je težje dobiti Dunaj ali Rim?“

Mahmud je vstal in razširil v zanosu roke. Beginjin odgovor je prekinil prihod suženj, ki je javila obisk.

„Ah!“ se je razveselila beginja in pomenljivo pogledala sina: „Leka z mammo! Sicer ne boš videl Lekinega obraza — pozdraviš jo na lahko, saj smo sorodniki. Počakaj tu!“

Mahmud je ostal kakor zapanjen.

Kaj mu je storiti? Ali ne bi kar ušel nazaj? Zenske so baje najbolj zvižaje in močne v sklepanju zvez za svoje otroke. Nihče te ne vpraša — nakrat imaš ženo na glavi. Pa ne pojde tako lahko, mati! In Mustafa je starejši... Vtaknem se za očetovo drugo ženo... Ha! Že spet šepet: „Bodi češčena presveta Trojica!“ Kaj ne prihaja to izza zidu, ki ograja vrt?

Mahmud se vzpne na vrtni zid in razširi oči: na travniku pod vrtnim zidom kleči plečat mož v platnini srajci, golonog, gologlav. Roke ima sklenjene, klanja glavo in izgovarja s svetim strahom skrivnostne besede.

Vsega je kriv suženj kristjan

Po stezi ob travnikih in njivah za begovim vrtnom hodi Mahmud, mračen in zamišljen. Vse je razprto v hiši: obe očetovi ženi se pripravljata zaradi Leke, vsaka bi jo rada pridobila svojemu sinu. Njega pa ne vprašajo. Oče beg je na strani druge žene, toda boji se očeta prve, in zdi se — da še nekoga. In kar je čudno: Suženj Ali je zato, da se oženi Mahmud in da ostane doma. Mustafa in Hafis kažeta zaradi tega odkrito sovraštvo do Mahmuda. Suženji in suženje so tudi razdeljeni v dva tabora, in celo konji in psi in papige v haremu so odločno na tej ali na drugi strani. In kolikor premišljuje Mahmud — vedno pride do istega zaključka: vsega je kriv suženj kristjan, suženj, ki mu ga je bila podarila teta, ko je slavil svoj dvanajsti rojstni dan in ki so ga skrivali

takrat in ga skrivajo še danes pred Mahmudom. In če ni suženj kriv hrupnega nemira v hiši, je pa gotovo samo on kriv vsaj Mahmudove notranje razdraženosti. Odkar je slišal v poletnem dehtenju narave tisto malikovalsko molitev, mu brni naprej v ušesih, mu kliče vedno več obrazov v spomin, da je že ves bolan od tega. Kaj Leka! Kaj to, če se vrne ali ne v Carigrad! Suženj ga vznemirja... Iskal ga je v konjušnici, iskal v hramih, pri nobenem delu ga pa ni našel. In vprašati noče. Takoj bi vpi- la Mustafa in Hafis: „Ti potuljeni kristjan!“ Takoj bi se zbala vsa hiša, da jim naredi sramoto, saj so izvedeli, da je rad povpraševal svoje tovariše v vojaški šoli, dečke iz krščanskih dežel, po njih veri in običajih.

„Jeni ani ho! Kavaleri ho!“ Vstajajo nekje iz globine spomina, se razraščajo v dečke, ki se rogaju otroku... Mahmud se ustavi in posluša svojo notranjost... „Črna kraljica pošilja po nas.“ mu pripelava na brnečem trušču... To je slišal nemara da v Bosni? In dečki so bili tam... Toda drugače so bili oblečeni in drugače so zavijali...

Mahmud zagrabi sabljo, da razpodi prikazni, a lepa, svetla sablja ga spomni neke majhne, lesene, zlomljene...

Udar kakor od železa ob kamen! Nekdo koplje, koplje jarek ob travniku, koplje, da sviga kramp kakor blisk in se globi zemlja pod njim. Suženj, njegov suženj! Pot mu teče z gostih las, mu napaja debelo suženjsko robačo,

vse mišice so mu napete... Mahmudu je, kakor bi moral odrešiti moža težkega dela — pa se spomni, da bo rekel: „Tak bi bil moj sin,“ in neprijetno bi mu bilo. Nagovori sužnja z glasom gospodarja: „Kako, da nisi v konjušnici? Si naredil nemara škodo pri konjih?“

Kakor da ga je bil ošvignil, se vzravna kopač. Prah in pot, ki sta mu pokrila obraz, ne moreta zakriti začudenja, veselja, ganjenosti. Gleda Mahmuda in ne odgovori. Ta pa nadaljuje: „Odkod si? Kako dolgo si že v sužnosti?“

Mož se upre ob kramp in zbere z vidno težavo odgovor: „S koroškega sem. S Podkrnosa — pravijo mi doma Podkrnec. Suženj? Že sedemkrat se je vrstila zima za letom, kar sem v sužnosti, in ne vem, ali živi moja žena, moj drugi sin Jurij in bratje in stara mati... In ne vem, kaj je z mojim prvim sinom Matjažkom, ki so mi ga vzeli Turki — ravno v tvojih letih bi bil.“

„Že vem,“ odbije Mahmud nestrpno. „Pa zakaj se ne odkupiš? Pošljem sela na Koroško.“

Bridko zategne Podkrnec krepko zarezana usta: „Odkupujejo se samo plemiči in bogataši. Siromakov ne zmore več bratovščina za odkupovanje. Preveč nas je in preveč ste opustošili nekdanj tako bogato Koroško.“

„Torej nisi plemiškega rodu?“ reče nekam razočaran Mahmud, „ti si tudi doma suženj?“

(Dalje prihodnjik)

Kaka je bila nekdanj v Grebinju

(L. HUTTER)

(Nadaljevanje)

Torej do l. 1892 je bil še slovenski abecednik v uporabi. To pomeni, da so se čez 60 let stari Grebinjčani še pri Janežu učili slovenščine (vsaj brati). Neke žena pa mi je rekla, da se je še potem v šoli naučila slovensko brati. Potemtakem je še nadučitelj Rohrmeister, ki je prišel sem iz Dobrle vesi, učil nekaj slovenskega. Naslednik Bohatta (tudi znal slovensko) je pa bil tič. Namesto v šoli slovensko učiti, vpeljal je s svojim nemškimi pevskim društvom v cerkvi nemško petje.

Zavedam se, da ne bodo vsi zadovoljni z mojim spisom. Nemara so že v prvem nekateri pogrešali določne besede o narodnosti trga. Zato tu povem, da ne pišem zgodovine, ampak le nekaj spominov. Bral tukaj nisem ničesar o tem, koliko je bil trg, ko je bil še župnija za-se, nemški, koliko slovenski, tu di stric meni otroku niso o tem nič govorili. Upam si pa trditi, da kmetje, ki so svoje neznanje opravičevali z izgovorom, da je v Grebinju v cerkvi vse nemško, le niso popolne resnice povedali, ker smo z besedo vse in nič le preradodarni n. pr. če nalivam vino v steklenico in steče nekaj po strani, takoj priča zavpije: vse pojde po strani. Ako bi bil jaz vedel, da bom kedaj pisal spomine, bil bi vse več in natančneje izpraševal stare ljudi, ki so doživeli čase, ko je stala še stara cerkev in je nastala nova župnija. A neka priča mi je pa le prišla na misel. Oče, brat župnikov, so mi pravili o novomašniku Eicholzer Albertu, ki je bil v onem času tu nastavljen za kaplana, da bi se rad naučil slovensko. Strogi župnik mu je ukazal, da mora pridigati slovensko. In res se je naučil in pridigal. Potem pa je vprašal mojega očeta: „Kako pa sem pridigal? Jaz ne vem, kaj sem govoril.“ Brat, 16 let starejši od mene, je imel tega kaplana za kateheta in mi je povedal o njem mično zgodnico. Katehet ga je doma učil, da bi znal v šoli gladko odgovarjati. V šoli ga je vprašal: „Ali znaš križ narediti? Deček Janez je potrdil, da ga zna. Potem pa je kaplan silil: „No, le naredi križ! No, no, le naredi!“ Hanzej pa je bil ves v zadregi. Stiskal je po žepih pa ni bilo ne lesa ne noža, da bi naredil križ, kakor so jih doma delali iz paličice in jih zasajali na njivah. Kaplan se je čudil in čakal, naposled se je učenček spomnil in vprašal: „Ali tako, kakor ste me doma učili?“ Sedaj je bila uganka rešena. Mi pravimo: pokrižati se, (Nemci pa križ narediti — Kreuz machen).

Govorilo se je že nekaj nemško, jaz sem govoril slovensko, ker drugače nisem znal, pa tudi pozneje, ko sem že nekoliko nemščino — po sili lomil in še

slej, ko sem že precej znal, sem se držal svoje domače besede tudi proti takim, ki niso radi govorili slovensko ali pa so mi odgovarjali. Za Nemce sem imel morda pet tržanov, ki pa jih že dolgo ni več. Iz okolice so mi imenovali enega kmeta za Nemca, sam sem imel še dva druga za taka.

Moj učitelj v 2. razredu je bil gotovo Nemec, ker ga nisem razumel, zato pa se nisva imela nič rada. O šoli bi rad kaj več povedal, a tu za to ni kraja. Najvažnejše dejstvo o grebinjski šoli sploh sem že itak povedal, namreč, da je od leta 1864. do 1892. učitelj Janež podučeval v 1. razredu slovensko v branju in pisanju. Vsi njegovi učenci, starejši rod, se z veseljem spominjajo, kako so se iz knjige učili oba jezika, slovensko in nemško. Kako je bilo s slovenskim poukom pri naslednjih Rohrmeistru (prišel iz Doberle vesi) in Bohattu ni prav jasno. Dejstvo je, da je po postavi nadučitelj moral znati slovensko in da učitelj, ki je v trgu bil posestnik, tega mesta ni dobil, ker se ni mogel skazati z znanjem slovenščine. Prav žalostno dejstvo pa je, da je občinski svet sklenil zelo nepotrebno, da mora biti šola nemška, vključno temu, da so našli 85% slovenskih otrok. Grebinjčani sami, mislim, da bi se brez tuje hujskarije ne hoteli spravljati v nasprotstvo s slovenskimi kmeti.

Prvovrstno delo v decembru

V sadovnjaku. Naši ljudje še vedno mislijo, da pozimi ni nikakega opravila v sadovnjaku. Kako se motijo! Kdaj pa je lepša prilika za gnojenje nego pozimi, naj bo kopno ali pa sneg! Ako je kopno, je zemlja navadno toliko namrznjena, da ni težko priti z vozom na vrt. Če je pa sneg, gre pa še laže. Gnojnico torej v sadovnjak, pa hlevski gnoj, ako ga je dovolj, pa kompost k mlademu drevju! — Vse to bo izdatno pomnožilo pridelek s trate in z drevja.

Ob lepih dneh, ko ni hudega mraza, zlasti če je poleg tega še kopno, se kaj ugodno snaži sadno drevje. Če pa že nočemo žagati debelejših vej, očistimo vsaj staro skorjo, otrebimo mah z drevja in namažimo debela in debelejšje veje z apnenim beležem ali arborinom. Pozimi je čas, da posekamo ali izkopamo suha debela, ki tu in tam leta in leta stoji brez zelenja v sadovnjaku in glasno pričajo o slabem gospodarju. Kdor bo spomladi sadil, je zadnji čas, da izkoplje jame, da se posvetuje glede sadnih

sort in da si zagotovi dobro blago iz zanesljive drevsnice.

Decembra meseca rad nenadoma zapade moker, težak sneg, ki napravi mnogokrat v kratkih urah ogromno škodo. Ob takih prilikah naj bo sadjar pozoren. Sneg je treba ostresati raz drevje — če treba, tudi ponoči.

Na vrtu. Včasih se naredi že decembra meseca trda zima, zlasti če zapade kaj prida snega. Tedaj preneha vsako delo na vrtu. Ako je pa kopno, najde marljivi in skrbni vrtnar kljub kratkemu dnevu vedno dovolj koristnega in potrebnega posla. Za globoko prekopavanje (rigolanje) celine je zima kakor nalašč. Prav tako ugodna je za dovažanje gnoja, gnojnice, za premetavanje komposta itd.

Decembra meseca naj se izprazni greznice in pa gnojne grede. Zemlja iz gnojakov se pomeša z gnojem in narahlo nakopiči na ozke nasipe, da dobro premrzne. Tako dobimo izvrstno zemljo

za radosti je kanila na ženino lice. Ni ji mogel reči drugega kot: „Boglonaj tebi in ljubemu Bogu zanj.“

Zdaj je babica prinesla Milki skopane in povitega sinčka. Pokrižala ga je najprej mama, potem še oče. Tihota strmela v ta čudež božje ljubezni. Drobnost dete je bilo med njima nova vez ljubezni, ki je bila močnejša kot vse prejšnje. — Zraven se mu je pa še dobro zdelo, da ima naslednika. Že je videl kobacati ob sebi zavajenega fantička, ki hoče vedeti, zakaj so kolesa, zakaj zvonček, zakaj je očka bel in še toliko drugih reči.

Šel je v izbo po hčerke, ki so od veselja kar poskakovale.

„Kdaj ga bom smela pestovati?“ je hotela zbarati Lojzi. Urši, Marijca in Milka so hotele vedeti še toliko drugih stvari, da jim še odgovoriti ni mogel. Spotoma je naročil v kuhinji hlapcu, naj gre po pletenko vina, da žena pride malo k sebi. Izročil mu je tudi za cerkev obljubljeni vosek. „Kdor hitro da, dvakrat da“, si je mislil in zraven tudi želel, da novica hitro prodre v vas. Zato bo hlapec Toman že poskrbel.

Milka je bila do smrti utrujena, a vendar nadvse srečna. Deklice so se po prstih bližale mami. Obstopile so poste-

za prihodnjo pomlad, posebno, ako jo polijemo z gnojnico.

Kdor še ni dovolj zavaroval vrtnice, naj ne odlašaja dalje, zlasti če ni snežne odeje.

Zimske zaloge zelenjavi po shrambah je treba večkrat pregledati, osnažiti, kar je nagnitega, in ob ugodnem vremenu zračiti.

V čebelnjaku ni decembra meseca nikakega opravila. Kvečjemu nastavimo pasti, ako čutimo miši v njem. Pri vsakem takem opravilu odpirajmo in zapirajmo vrata brez ropota. Nobena reč čebelam pozimi tako ne škoduje, kakor nemir in ropot, ki pretresa čebelnjak in panje.

Kadar zapade sneg, ga sproti odmetajmo na daleč okrog čebelnjaka, ali ga pa posipajmo s pepelom, sajami, plevam ali temno prstjo.

POZOR! POZOR!
Božična voščila, reklame sprejema „Naš tednik“ do 19. dec.

V LEPI BOŽIČNI ŠTEVILKI lahko voščite svojim prijateljem in odjemalcem vesele praznike.

Običajno voščilo stane 5.— šilingov. Pošiljajte na naslov: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26.

Tej številki „Našega tednika“ prilagamo položnice s prošnjo, da se jih v kratkem času poslužite in nam tako pomagajte poravnati naše račune.

List stane:
celoletno Sil. 19.20
polletno Sil. 9.60
četrtletno Sil. 4.80

Posamezna številka 40 grošev. Ob tej priliki se spomnite tudi tiskovnega sklada!

BERI IN SIRI „NAŠ TEDNIK“!

Če vam pošta lista ne dostavlja redno, reklamirajte na domači pošti, če tega tam ne uredijo, nam to nemudoma sporočite.

NEKAJ ZA SMEH DOMAČA NALOGA

Učiteljica je dala učencem domačo nalogo. Napisati morajo spis o psu. Spis mora imeti najmanj 40 besed. Pepček je napisal: „Moja sestra ima psa. On je zelo priden, imenuje se Fifi. Fifi ni ubogljiv, marveč požrešen in sladkosneden. Moja sestra ga ima zelo rada. Če ga kliče, mu pravi: „Fifi, Fifi, Fifi, Fifi, Fifi, Fifi, Fifi, Fifi, Fifi.“

KAVALIR
V natrpanem omnibusu sedi gospod, poleg njega pa stoji dama.

„Ali bi radi sedli, gospodična?“ vpraša gospod damo.

„Da gospod“, odgovori dama z upanjem, da bo dobila prostor.

„Eh, težko boste našli v tej gneči kak prostor...“

ljo in gledale fantka. Prijeti ga niso upale, občudovale so njegove male rokce, temne laske, nosek in sploh vse. Marijca pa se je stisnila k mami ter boječe vprašala: „Kdaj pa se bo že igral?“ Mama se je samo nasmejala. Milka pa je samo grdo pogledala.

„Atej, kajne, da mu bo Mihec ime?“ so bile radovedne sestrice.

„Seveda bo Mihec, je pritrčila stara Mlinarica, ki je bila vnučka tudi na vso moč vesela.“

Zdaj je Mihec star že pol leta. Joka se, smeje se in poje po otroško. Atej je posebno ponosen nanj, nič manj mama in sestrice. Mlinarica si je spet opomogla. Mali ji dela veliko veselja. Vsak dan kaj novega zna in pred par dnevi je začel brbljati: mama. Kako vesela je tega. Vedno rada posluša to sinkovo klepetanje. Dnevno moli za svoje otroke, zlasti za najmlajšega, da bi ostali dobri otroci božji in da bi se tudi svojega rodu ne sramovali.

Stari mami pa ugibljeta, kaj bo iz Mihca, Ali mlinar, ali kmet, ali zdravnik, morda pa celo duhovnik. Svoje tihe želje izročata nebeški Gospe, da jih pri Sinu prav reši.

(Konec.)

I. M.:

Dam ob Dravi

(Nadaljevanje)

Dnevi pričakovanja so se Milki iztekli zadnje nedelje majnika. Tudi hčerka je mama že pred meseci zaupala veliko skrivnost. Povedala jim je, kako v varni, topli zibki pod materinim srcem klije in se razvija novo življenje — otroček. Ko je dovolj razvit pride na svet. Mati pri tem zelo trpi, a ko je detece porojeno, na vse težave pozabi. Z ljubeznijo in občudovanjem so deklice gledale mamico, ki je že štirikrat hudo trpela in bo morala kmalu še petič. Saj je še Marijca vedela, kaj se pravi trpeti. Pičil jo je že sršen, kako se je tedaj jokala in tepena je tudi že bila, celo z Miklavževim spleteno palico. To je bilo najhujše trpljenje za malo, a vedela je, da je bilo zaslužno. „Mama, ali se kaj bojite trpeti?“ je vprašala radovedna Rezi.

„Nič, tedaj pride na pomoč materi sama Marija in njena mati sv. Ana.“

„Kajne, mama, da bomo sedaj dobili fantka?“

„Le pridne bodite, molite in ubogajte, pa bo Bogec izpolnil vaše želje.“

Dva dni se je Mlinarica zvijala v groznih bolečinah. Stara Mlinarica, Podlipnica in Mihej so ob Milkinih mukah sami trpeli, a pomagati ji niso mogli. Zaskrbljeni so bili za njeno in otrokovo stanje. Dekleta so v spodnjo izbo slišale mamine vzdihne in prošile Marijo za pomoč. Milki sami so ure pričakovanja počasi, počasi minevale. Vedela je, da bo morala trpeti, a toliko se ni nadejala.

„Mati Marija, zaradi moža in otrok mi pomagaj, da ostanem pri življenju. Vedno ti bom hvaležna! Sv. Ana, ki si tudi trpela porodne bolečine, stoj mi ob strani!“

Sámo nebo je videlo trpljenje uboge matere. Kmalu po avemariji je krepek fantiček prijel na svet.

Stara Mlinarica je obrisala potno čelo žene otročnice: „Je že vse dobro, Milka naša, počij zdaj!“

„Gospodinja, fanta imate!“ je svečano naznanila babica.

Že je bil Mihej v sobi. Usta, oči, ves obraz, vse kretnje so izražale nedopovedljivo srečo. Sklonil se je in poljubil najprej roko, potem pa čelo Milke. Sol-